

Kommunstyrelsen

Inrättande av visselblåsarfunktion för Eskilstuna kommunkoncern

Förslag till beslut

Kommunledningskontoret får i uppdrag att senast den 17 juli 2022 inrätta en visselblåsarfunktion och upphandla en extern part för hantering av funktionen.

Sammanfattning

Lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden, ”visselblåsarlagen” trädde i kraft den 17 december 2021. Lagen som inkluderar skydd mot repressalier för den som lämnar information, innebär en skyldighet för arbetsgivare att inrätta interna rapporteringskanaler för att kunna ta emot anmälningar om missförhållanden som det finns ett allmänintresse av att de kommer fram. Eskilstuna kommun är skyldig att ha en intern organisation för visselblåsning på plats till den 17 juli 2022. I regelverket ställs krav på att oberoende personer ska hantera mottagning och utredning av ärenden. Kommunledningskontoret föreslås att få i uppdrag att inrätta en funktion för att hantera visselblåsning utifrån det nya regelverket och upphandla en extern tjänst för dess hantering. Upphandlingen av denna tjänst samt likvärdiga processer samordnas med kommunbolagen.

Ärendebeskrivning

Det ligger i kommunens intresse att motverka all form av korruption och oegentligheter inom den kommunala verksamheten. Anställda har särskilda möjligheter att upptäcka och påtala missförhållanden och visselblåsarfunktionen kan säkerställa att eventuella oegentligheter kommer till kommunens kännedom om den normala kommunikationen via linjevägen eller på annat sätt internt inom förvaltningen av någon anledning inte är möjlig.

Den 17 december trädde Lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden ”visselblåsarlagen” i kraft i Sverige. Lagen utgår från EU:s nya visselblåsarriktiv och innehåller nya krav och rättigheter jämfört med tidigare lagstiftning och ersätter den nuvarande lagen på området (lag om skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden). Visselblåsarlagen gäller vid rapportering i ett arbetsrelaterat sammanhang av information om missförhållanden som det finns ett allmänintresse av att de kommer fram.

Lagen innehåller bestämmelser om skydd mot hindrande åtgärder och repressalier och om ansvarsfrihet för åsidosättande av tystnadsplikt, samt behandling av personuppgifter och sekretess. De rapporterade personer som skyddas av lagen är, något förenklat, anställda, konsulter, praktikanter, arbetssökande, tidigare anställda och andra personer som befinner sig i en arbetsliknande situation. Personen som anmäls ska vara förtroendevald eller ha en ledande ställning alternativt ha en nyckelposition inom Eskilstuna kommuns organisation.

Eskilstuna kommun är skyldig att senast den 17 juli 2022 ha inrättat en intern funktion för att kunna ta emot rapporter om missförhållanden i den egna organisationen, en så kallad visselblåsarfunktion. Funktionen ska ge möjlighet till rapportering av misstänkta oegentligheter och överträdelser av lagar och regelverk i särskilt utformade rapporteringskanaler.

Visselblåsarlagen ställer krav på att personer eller enheter utsedda att arbeta i de interna rapporteringskanalerna kan vara oberoende och självständiga. Hinder för att anlita extern part för att hantera uppgifter som rapporterats in finns inte och kan tillförsäkra kommunen en lagkonform och säker hantering. Mot denna bakgrund föreslår kommunledningskontoret att visselblåsarfunktionen hanteras av extern part som för dialog med kommun och bolag om svar och eventuella åtgärder för ärenden. Upphandlingen av denna tjänst samt likvärdiga processer samordnas med kommunbolagen.

Kommunledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen ger kommunledningskontoret i uppdrag att inrätta en visselblåsarfunktion och upphandla en extern part som kan leverera tjänster som kommunikationslösning avseende rapportering, mottagande och utredning av ärenden.

Rutin för visselblåsning finns i riktlinje mot korruption, mutor och jäv, vilken kommer uppdateras efter införandet av ny visselblåsarfunktion.

Finansiering

Visselblåsarfunktionen beräknas uppgå till en kostnad om ca 150 000 kr/år. Kostnad för 2022 ryms inom kommunledningskontorets befintliga budgetram.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Ett aktivt arbete för att säkerställa ändamålsenlig användning av skattemedel är av stor vikt för att upprätthålla medborgarnas förtroende. Visselblåsarfunktionen bedöms att ha en positiv effekt på kommunens arbete mot oegentligheter, missförhållanden och korruption. Funktionen bedöms även bidra till att upprätthålla förtroendet internt.

Beslutet skickas till:

Kommunledningskontoret